

Fehér barátainknak, akik szövetségeseink lennének

A szerző megjegyzése: Abban a reményben írom az alábbiakat, hogy könnyíthet a kirekesztettek terhén, amikor a szövetségeskérdésre terelődik a szó – tudva, hogy nem minden érintett szeretne részt venni a diskurzusban, és ez teljesen rendben is van. Remélem, hogy akik mégis válaszolnának a „hogyan lehetne jobb szövetségese?” kérdésre, talán megspórolhatnak egy kis energiát, ha ezt a cikket küldik el válaszként.

Két kedves barátom is megkérdezte tőlem, hogyan lehetne jobb szövetségeseink. Mivel érzelmi malmaim elég lassan őrölnek, jól meg akartam gondolni a választ. Természetesen becsülöm és szeretem ezt a két ember, és értékelem azt is, ahogy a kérdésbe bújtatva megmutatták sebezhetőségüket. De nem akarom senki lelkét pátyolgatni, szerintem a szeretethez nem feltétlenül tartozik hozzá a világ kipárnázása. Íme, hat dolog, amit megtehetsz azért, hogy erősebb szövetségeseink légy!

1.) Hallgass többet, beszélj kevesebbet! Nem kell mindig valami okosat mondani. Nem kell posztolni a közösségi oldalaidra csak azért, hogy megmutasd, mennyire liberális vagy, mennyire tisztában vagy a dolgokkal, milyen menő, milyen jó ember vagy. Igen: ember vagy, kivételes vagy, csodálatos vagy. És igen, nagyon régóta nálad van a mikrofon, ami azt illeti, mindig is nálad volt, és most már ideje átadni valaki olyannak, aki a tiedtől eltérő tapasztalatokkal rendelkezik.

2.) Legalább háromból egy alkalommal, amikor egy színes bőrű társad megosztja veled a véleményét, próbálj meg ellenállni a kísértésnek, hogy válaszként *jobb* vagy *más* véleményt fogalmazz meg a témával kapcsolatban annak alapján, amit olvastál vagy

hallottál. Csak hallgasd meg, és fogadd be a tapasztalatát, amelybe beavat. Amikor a megosztásra válaszként te is megosztasz valamit, az időnként (nem mindig) „whitesplaining”-ként, fehér okoskodásként hathat – mintha egyfajta túl magabiztos, leereszkedő pozícióból osztanád az észet. Ezzel csak a színes bőrűek hangjának további elnémításához járulsz hozzá.

3.) Szövetségesnek lenni többet jelent annál, mint hogy egyszerűen nem akarsz rasszista lenni (amit szintén köszönünk egyébként). Szövetségesnek lenni annyit tesz, hogy képzeld magad, informálódasz az az Egyesült Államokban létező strukturális rasszizmusról. Olvasd el Michelle Alexandre [The New Jim Crow](#), Ta-Nehisi Coates [Between the World and Me](#) és Claudia Rankine [Citizen](#) című kötetét, vagy egyéb kiváló [könyveket](#) és [cikkeket](#), amelyek megvilágítják az elnyomást, a fehér felsőbbrendűség és privilégiumok rendszerét. Hallasd a hangod! Próbáld meg hatni azokra az emberekre, akik melletted mennek az úton – a való életben vagy az interneten követve téged –, hogy meghallják a kirekesztett vagy jogfosztott helyzetből megszólalókat is.

4.) Kérlek, ne ülj fel a „nem hiszem el, hogy manapság még ilyesmi történhet!”-vonatra, amikor a [Charleston](#)hoz vagy [Charlottesville](#)hez hasonlatos eseményekről van szó. A színes bőrű emberek évszázadok óta tudatában vannak, hogy Amerikát gyűlölet és erőszak hatja át. A mi tapasztalatainkat degradálja, ha háromszáz év késéssel érkezel a buliba, és hirtelen érdekelni kezd a világ sorsa. Ne érts félre, szívesen fogadunk, szeretnénk, hogy te is lásd, amit mi látunk. De vedd észre: a sokk és a felháborodás, amelyet most azért érzel, mert feltűnt, Amerikában létezik rasszizmus – luxus. A közöny luxusa. Azt tükrözi, hogy soha életedben nem kellett

foglalkoznod a kirekesztett és jogfosztott csoportokat napi szinten érő igazságtalanságokkal; olyan luxus, amelyet mi nem engedhetünk, és soha nem is engedhettünk meg magunknak. Inkább ülj le, és hallgass.

5.) Amikor nem tudsz valamit, kérdezz – de előbb végezd el a munkát! Ez bizony aprólékos munka. Találkozni fogsz olyanokkal, akik marginalizációban vagy jogfosztásban élnek, és semmi kedvük nem lesz a kérdéseidre válaszolni. Ezen ne sértődj meg! Az emberek elfáradtak, ami érthető, mert a kirekesztettség igencsak kimerítő. Ugyanakkor az emberi kapcsolódások és kapcsolatok különleges tanulási helyzeteket teremthetnek. Röviden: ne várd el másoktól, hogy tanítsanak téged. Tedd bele a munkát a tanulásba, és oktasd magadat! Ha kérdezel, biztonságos, bizalmas kapcsolatokban tedd, és csakis tisztelettel!

6.) És végül: hagyjuk már a színvakságot! Ilyen nincs. A színvakság teljességgel lehetetlen egy olyan nemzet esetében, amely népiirtási kísérlettel egybekötve elrabolta és erőszakosan gyarmatosította az őslakosok földjét. Amely rabszolgává tett, és minden lehetséges módon kizsákmányolt embereket: rajtuk taposva építette fel önmagát, felakasztotta őket, levadászta őket, évszázadokig megfosztotta őket elidegeníthetetlen emberi jogaiktól, és teszi ezt mind a mai napig. A színvakság lehetetlen egy olyan nemzetben, amely kizsákmányolja és deportálja a bevándorlókat, akiknek az ország alkotmánya menedéket ígért. Amely a II. világháború alatt bebörtönözte japán származású honfitársait, és továbbra is bigott, kirekesztő és erőszakos politikát folytat az LMBTQ emberek ellen. Egy olyan nemzetben, amely felületet biztosít konföderációs zászlóval vonulgató, mellükre horogkeresztet tűző, antiszemita

rasszistáknak a gyűlölet hirdetéséhez. Egy olyan nemzetben, amely vallásszabadságot ígért, és mégis támadja azokat, akik nem egy fehér, kapitalista Jézusban hisznek.

Én szeretem Jézust. És garantálom, Jézus nem volt fehér (szó szerint barna volt, és tökéletesen zsidó), és soha nem lett volna kapitalista.

Soha nem lesz lehetséges a színvakság, és nem is kell, nem is szabad erre törekednünk.

Egyszer egy anonim alkoholista csoportban hallottam valamit, ami felszabadítóan hatott rám: „Betegségünk csak addig terjed, ameddig a titkaink és a szégyeneink.” A szégyen csak sötétségben élhet, tagadó és defenzív rendszereinkben, amelyekkel megpróbáljuk elleplezni. A dolgokat néven kell neveznünk, el kell ismernünk, és el kell kezdenünk az átalakulás, újjáépítés és jóvátétel mélyreható munkáját.

Igen, [jóvátételről](#) beszélek.

A privilégium azt jelenti, hogy tartozásod van. Ezzel születted, nem kérted, nem is fizettél érte. Senki nem hibáztat érte, hogy a birtokodban van. Igen: ember vagy, kivételes vagy, csodálatos vagy. Hogy a társadalom tagja vagy, ahogy minden tagtól, tőled is megkívánja a munkát: rajtad áll, hogy belátod-e, neked is van feladatod. Rajtad áll, megfizeted-e a tartozásodat, és ha igen, hogyan.

Néha a privilegizált helyzet abba az illúzióba ringathatja az embert, hogy a másokkal való közösségi élet magától működik. Ez hazugság, az ilyesmi nagyon is sok munkát kíván. Ehhez a munkához pedig emberség kell, és mások iránt tanúsított szeretet.

Én hiszem, hogy ez szent munka, az igazság munkája, az igazság keresése. Nem mindig lesz hozzá közönség, és erre nincs is szükség. A legtöbbször láthatatlan módon valósul meg. Talán abban, hogy élelmet vagy szállást adsz, hallgatsz és figyelsz, megosztod szakértelmedet valakivel, akinek épp arra van szüksége, és máshogy nem férne hozzá. Talán abban, hogy kifizeted egy tüntető óvadékát vagy egy család havi lakbérét (ha van rá forrásod), hogy együtt vonulsz a kirekesztettekkel és más szövetségeseikkel. Időnként nehéz gyakorlati, kézzelfogható módokat találni e munka elvégzésére, de hiszem, hogy amikor ott lesz előtted, észreveszed majd, hogy mit kell tenned.

Akárhogy is, olyan munkáról beszélünk, amelyet köszönet és dicséret nélkül kell elvégezned: nem vagy megmentő. A kirekesztett és jogfosztott emberek varázslatos módon nélküled is túlélnek. Ez nem jelenti, hogy a munka elvégzése hiábavaló lenne! Dolgozz, hiszen a fehéreket illető privilégiumok rendszere olyan lehetőségekhez biztosít számodra hozzáférést, amelyektől sok más embert elzár.

Mindenekfelett pedig bátorítalak, hogy ne add fel! El fogsz követni hibákat, erre számíts. De legyél ott mellettünk továbbra is! Legyél együttérző! Legyél empatikus vezető, mindig. Tanulj és növekedj. Így, őszintén hiszem, valódi szövetségeseink lehetsz.

Kérlek, azt se feledd, hogy rendkívül fontos önmagadról is gondoskodni! Vigyázz magadra, és óvd az energiáidat, mielőtt bárki másnak segíteni próbálnál.

Néhány további forrás:

- “**White Debt**” by Eula Biss. *New York Times*, 2015.
- On Being with Krista Tippett: Eula Biss, “**Let’s Talk About**

Whiteness". 2017. (podcast)

Courtney Ariel

Courtney Ariel dalszövegíró és történetmesélő. A zenéjét megtaláljuk a legtöbb streamingoldalon. Elkötelezett az elnyomó rendszerekkel szembeni kiállás, az igazság kimondása mellett – úgy tartja, ez jelenti ellenállása és a felszabaduláshoz vezető útja lényegét. Azzal szemben, amit annyian megtanultunk kamaszként, szerinte akkor vagyunk a legmenőbbek, ha beismerjük, hogy valamit nem tudunk, ha mélyen érzünk, és nem adjuk fel. Próbáljuk meg!

Lőrincz Borbála fordította az NDI Vallásszabadság-2021 - A laikusok megerősítése a közéletben való részvételre a szolidaritás gyakorlásának jegyében c. projektben.